

РЕЦЕНЗИЯ

от Проф. Галина Стамова Чанева, дм

Ръководител на катера „Здравни грижи“ при ФОЗ на МУ -София

Определена за член на Научното жури със Заповед № Р-109-645 от 21.12.2018 г. на Ректора на МУ „Проф. Д-р Параскев Стоянов“ – гр. Варна

Относно: Процедура за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ на ас. Пепа Митева Джеджева – докторант на самостоятелна форма на обучение

на тема:

„Хемоконтактни вирусни инфекции – хепатит В, С, СПИН – професионален риск и превенция сред медицинските сестри“

по област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, научна специалност „Управление на здравните грижи“.

Дисертационният труд разработен от ас. Пепа Джеджева е насочен към изследване на проблемите свързани с професионалния риск и превенция сред медицинските сестри от разпространените сред медицинския персонал вирусни инфекции – хепатит В, С и СПИН. Разработването и въвеждането на добри практики, които да съхраняват здравето на медицинските сестри и да ги предпазват от заразяване с инфекции при извършване на професионалните дейности, са от

съществено значение за мотивацията и професионалната реализация на професионалистите по здравни грижи.

Дисертационният труд е структуриран в 178 страници и включва: първа глава – Теоретични основания на изследвания проблем; втора глава – Методика и организация на проучването; трета глава – Резултати от собствени проучвания и обсъждане; четвърта глава – Практически подходи за повишаване нивото на професионална безопасност на студенти и медицински сестри в конкретни условия на дейност, относно професионално обусловени вирусни инфекции предавани по кръвен път – Хепатит В, Хепатит С и СПИН; изводи, препоръки и приноси.

В първа глава е представена характеристика на хемоконтактните вирусни инфекции – хепатит В, хепатит С и Синдрома на придобитата имунна недостатъчност и епидемиологичното им разпространение. Акцент е поставен върху професионалния риск, превенцията и неспецифичната и специфична профилактика. Анализирани са националните и международни документи по отношение на организациите и инициативите за професионален риск и превенция на Хепатит В, С и СПИН.

Целта и задачите са формулирани конкретно и ясно. Насочени са към проучване и анализиране на професионалната безопасност на студенти и медицински сестри по отношение на предаваните по кръвен път инфекции – Хепатит В, Хепатит С и СПИН. В проучването са включени три групи респонденти – медицински сестри, студенти от специалност „медицинска сестра“ и експерти – главни и старши медицински сестри и преподаватели. Общият обем на включените в изследването лица е 418.

Използваните методи са: документален, социологически, експертна оценка и статистически. Разработени са две анкетни карти и въпросник за стандартизирано интервю за експертна оценка на предложените „Програма за превенция на риска от хемоконтактни вирусни инфекции“ и „Модел за превенция на професионално обусловени хемоконтактни вирусни инфекции“.

Резултатите от проведеното проучване са представени нагледно и аналитично в трета глава. Дисертационният труд съдържа 3 схеми, 48 фигури и 11 таблици. Използваната литература включва 143 източника, от които 29 са на български език и 114 на латиница.

От представените данни става ясно, че 72,41% от анкетираните медицински сестри са претърпели инцидент с игли или остри предмети при извършване на манипулации на пациентите. Студентите също са изложени на риска от заразяване с хемоконтактни вирусни инфекции. Инциденти и рискова експозиция се наблюдава преди всичко в терапевтичните (29,30%) и хирургичните (24,60%) клиники. Медицинските сестри, които са си направили изследване за хепатит В, С и СПИН са 75,86%.

Получените резултати са анализирани и синтетично представени в добре формулираните изводи. Препоръките са насочени към повишаване на информираността на студентите и медицинските сестри относно риска от хемоконтактни вирусни инфекции и осигуряване на изследвания.

Използван е научен стил и език за анализиране на проблематиката и за разкриване на възможностите за намаляване на професионалния риск при студентите и медицинските сестри.

Приносите на дисертационния труд са следните:

- Извършено е проучване и задълбочен анализ на професионалния риск и превенцията на хемоконтактните висурсни инфекции хепатит В, С и СПИН в практиката на медицинските сестри.
- Анализирани са информираността на студентите от специалност „медицинска сестра“ по отношение на риска и превенцията на хемоконтактните висурсни инфекции хепатит В, С и СПИН в сестринската практика.
- Изработени са: „Програма за превенция на риска от хемоконтактните висурсни инфекции“ и „Модел за професионален риск и превенция на хемоконтактните висурсни инфекции хепатит В, С и СПИН“.
- Разработена е учебна програма за свободно избираема дисциплина на студентите от специалност „медицинска сестра“ – „Превенция на хемоконтактните вирусни инфекции хепатит В, С и СПИН“.

Ас. Пепа Митева Джеджева е асистент в Катедра „Здравни грижи“ на Филиал Сливен при МУ „Проф. Д-р П.Стоянов“ – Варна от 2013 година, като от 2014 година тя изпълнява функциите на административен асистент. П. Джеджева се дипломира като медицинска сестра в ИПЗКССО на гр. Сливен, а по-късно завършва бакалавърска и магистърска степен по „Здравни грижи“ и „Управление на здравните грижи“ във ФОЗ на МУ – София. В професионалното си развитие натрупва опит като медицинска сестра, по-късно като главна медицинска сестра и преподавател по практика. Като асистент в Катедра „Здравни грижи“ на Филиал Сливен, П. Джеджева провежда практическите занятия по профилиращите

дисциплини по сестрински грижи и клиничната практика на студентите от специалност „медицинска сестра“.

Авторефератът на дисертационния труд съдържа основните елементи на проведеното от докторантката изследване. Резултатите са нагледно представени и задълбочено анализирани. Представени са три публикации свързани с дисертационния труд, на които ас. Джеджева е първи автор.

В заключение считам, че разработеният от ас. Пепа Митева Джеджева дисертационен труд на тема: „Хемоконтактни вирусни инфекции – хепатит В, С, СПИН – професионален риск и превенция сред медицинските сестри“ има съществени приноси и показва задълбочените интереси на докторантката по отношение на професионалния риск за здравето на медицинските сестри. Давам положителна оценка на разработения дисертационен труд и препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да вземат решение за присъждане на Пепа Митева Джеджева на образователна и научна степен „Доктор“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, научна специалност „Управление на здравните грижи“.

28.02.2019

София

Рецензент:

Проф. Г. Чанева, дм